

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai dėl direktyvos dėl baudžiamųjų sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimą

(COM(2022) 249 – final)

dėl Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimų priskyrimo prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnio 1 dalyje nurodytų nusikaltimų sričių

(COM(2022) 247 – final)

ir dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimus

(COM(2022) 684 final)

(2023/C 184/11)

Pranešėjas **José Antonio MORENO DÍAZ**

Prašymas pateikti nuomonę	Europos Komisija, 2022 7 26
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Atsakingas skyrius	Užimtumas, socialiniai reikalai ir pilietybė
Priimta skyriuje	2023 3 8
Priimta plenarinėje sesijoje	2023 3 22
Plenarinė sesija Nr.	577
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	141 / 1 / 2

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK palankiai vertina sprendimą įtraukti sankcijas už pažeidimus į SESV 83 straipsnio 1 dalyje pateiktą nusikaltimų sąrašą ir pasiūlymą dėl direktyvos, kuria suderinamos nacionaliniuose teisės aktuose nustatytos apibrėžtys ir minimalios sankcijos.

1.2. Tačiau EESRK apgailestauja, kad pradėjus taikyti skubos procedūrą, pirmiau minėtas sprendimas nebuvo visapusiškai demokratiškai svarstomas Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitete. Be to, EESRK vis dar kelia susirūpinimą tai, kad prieš Komisijai pateikiant pasiūlymą dėl direktyvos nebuvo atliktas poveikio vertinimas. EESRK taip pat apgailestauja, kad Komisijos pasiūlyme dėl direktyvos dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už ribojamųjų priemonių pažeidimus Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas neminimas tarp suinteresuotųjų subjektų.

1.3. EESRK ragina Europos Komisiją, Europos Parlamentą ir Europos Sąjungos Tarybą rengiant direktyvą išplėsti humanitarinę išimtį, atleidžiant humanitarines organizacijas ir personalą nuo baudžiamosios atsakomybės, tokiu būdu šią nuostatą suderinti su dabartine tarptautine praktika, ir kartu numatyti tinkamus mechanizmus, kurie užkirstų kelią piktnaudžiavimui nusikalstamais ar politiniais tikslais.

1.4. EESRK pritaria tam, kad būtų įtrauktos reikiamos garantijos ir apsauga pranešėjams ir žurnalistams, kurie viešina bandymus išvengti sankcijų ir kuriems turėtų būti taikoma minėta išimtis.

1.5. EESRK ragina Europos Komisiją, Europos Parlamentą ir Europos Sąjungos Tarybą užtikrinti, kad privačiam sektoriui ir pilietinės visuomenės organizacijoms būtų teikiama tinkama informacija ir aktyvi parama, siekiant padėti jiems prisitaikyti prie naujų teisės aktų ir laikytis naujų reikalavimų.

1.6. EESRK ragina Europos Komisiją, Europos Parlamentą ir Europos Sąjungos Tarybą ne tik skatinti suderinti teisės aktus, bet ir užtikrinti, kad valstybės narės turėtų pakankamai administracinių pajėgumų, lėšų ir parengtų darbuotojų, kad galėtų nustatyti sankcijų pažeidimus, už juos patraukti atsakomybėn ir bausti, o šiuos veiksmus būtų galima paremti valstybių narių bendradarbiavimu, pavyzdžiui, keičiantis geriausia praktika nustatant pažeidimus ir už juos patraukiant atsakomybėn.

1.7. EESRK palankiai vertina tai, kad pasiūlyme dėl direktyvos primygtinai reikalaujama laikytis netaikymo atgaline data principo, ir pabrėžia, kad reikia užtikrinti kaltinamųjų teises į tinkamą procesą ir kitų žmogaus teisių apsaugą.

1.8. EESRK vis dar kelia susirūpinimą tai, kad dažniems nusikaltimams, ne mažiau rimtiems kaip smurtas dėl lyties ir neapykantos nusikaltimai, kaip „europeanusikaltimams“, ir toliau netaikoma SESV 83 straipsnio 1 dalis, ir pabrėžia, kad geopolitiniai sumetimai neturėtų būti aukščiau mūsų piliečių apsaugos ir gerovės.

2. Bendroji informacija

2.1. Dėl užsienio politikos sankcijų (ES žargonu jos vadinamos ribojamosiomis priemonėmis) susitariama Europos Sąjungos Taryboje vykdant bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP) ir jos įforminamos privalomais teisės aktais, kurie tiesiogiai įsigalioja visose ES valstybėse narėse.

2.2. Kitaip nei sankcijų teisės aktų, kurie priimami centralizuotai ir taikomi visoje ES, atveju, sankcijų įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas yra decentralizuoti: už stebėseną, ar įmonės ir piliečiai laikosi draudimų, leidimus taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas, sankcijų už pažeidimus nustatymą ir pažeidimų tyrimą bei baudžiamąjį persekiojimą už juos yra atsakingos valstybių narių institucijos. Tai taikoma visoms sankcijoms, išskyrus draudimus atvykti, už kuriuos tiesiogiai atsakingos valstybinės institucijos.

2.3. Kadangi ES sankcijų įgyvendinimo sistema yra decentralizuota, atsiranda susiskaidymas⁽¹⁾ – nacionaliniuose teisės aktuose taikomos skirtingos apibrėžtys ir skirtinga ribojamųjų priemonių pažeidimo aprėptis ir už tai numatomos skirtingos sankcijos. Taip pat skiriasi administraciniai pajėgumai tirti pažeidimus. Be to, atskiros nacionalinės valdžios institucijos turi plačius diskrecinius įgaliojimus spręsti, ar taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą humanitariniais tikslais.

2.4. Tyrimai patvirtino, kad sankcijų įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas skirtingose ES valstybėse narėse labai skiriasi⁽²⁾. Neseniai Genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo Europos tinklo (Genocido tinklas) atliktame tyrime atkreiptas dėmesys į didelius už ribojamųjų priemonių pažeidimus taikomų sankcijų neatitikimus ES valstybėse narėse⁽³⁾.

2.5. Šiuo atžvilgiu Komisija turi tam tikrus priežiūros įgaliojimus: ji užtikrina, kad visos valstybės narės vykdytų savo pareigas pagal ES sankcijų reglamentą, pavyzdžiui, būtų nustatę tinkamas sankcijas. Kaip ir kitose ES valdymo srityse, Komisija turi teisę pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą prieš bet kurią valstybę narę, kuri nevykdo šių pareigų, tačiau iki šiol tokių veiksmų nebuvo imtasi. Komisija taip pat padeda įgyvendinti sankcijas paskelbdama gaires, pavyzdžiui, dėl leidimo taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas.

2.6. Nepaisant aiškaus šios sistemos susiskaidymo potencialo, tik neseniai Komisija pradėjo imtis tam tikrų veiksmų⁽⁴⁾ pagerinti ES sankcijų įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą. Nors Komisija savo veiklą šiuo klausimu atnaujino dar prieš 2022 m. vasario mėn. Rusijos invaziją į Ukrainą, dabartinė šios invazijos išprovokuota sankcijų banga suteikė naują postūmį sankcijų įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo griežtinimui.

⁽¹⁾ Portela, C., „Implementation and Enforcement“, in N. Helwig et al., *Sharpening EU sanctions policy*, FILA Report 63, Finnish Institute of International Affairs: Helsinki. Study commissioned by the Office of the Prime Minister of Finland, 2020, p. 107.

⁽²⁾ Druláková, R. and Příkryl, P., „The implementation of sanctions imposed by the European Union“, *Central European Journal of International and Security Studies*, vol. 10, no. 1, 2016, p. 134.

⁽³⁾ Genocide Network, *Prosecution of sanctions (restrictive measures) violations in national jurisdictions: a comparative analysis*, 2021.

⁽⁴⁾ Europos Komisijos komunikatas „Europos ekonomikos ir finansų sistemos atvirumo, tvirtumo ir atsparumo didinimas“ (COM(2021) 32 final).

2.7. Tarybos sprendime 2022/2332 ⁽⁵⁾ ES sankcijų pažeidimai priskiriami Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnio 1 dalyje nurodytus kriterijus atitinkančiai nusikaltimų sričiai, populiariai vadinamai „euronusikaltimais“, tuo Komisijai suteikiama galimybė pasiūlyti teisės aktus, kuriais siekiama suderinti nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžtis valstybėse narėse ⁽⁶⁾.

2.8. Šis pasiūlymas grindžiamas tuo, kad pažeidimai gali prisidėti prie grėsmės taikai ir saugumui, taip pat teisinei valstybei, demokratijai ir žmogaus teisėms palaikymo trečiojoje šalyse, ir dažnai jie yra tarpvalstybinio pobūdžio. Konkrečiai sakoma, kad sankcijų pažeidimas yra „ypač sunkių nusikaltimų sritis, nes gali sukelti grėsmę tarptautinei taikai ir saugumui, pakenkti demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių įtvirtinimui ir rėmimui ir padaryti didelę ekonominę, socialinę ir (arba) visuomeninę žalą bei žalą aplinkai“ ⁽⁷⁾. Esant dabartinei padėčiai asmenys ir įmonės, ketinantys išvengti sankcijų, ieškos palankesnio teisinio reglamentavimo, kartu sutrukdydami užtikrinti vienodas sąlygas ES subjektams.

2.9. 2022 m. birželio 30 d. Europos Sąjungos Taryba pasiekė susitarimą dėl teksto ir paprašė Europos Parlamento pritarti Tarybos sprendimo, kuriuo Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimai įtraukiami į SESV 83 straipsnio 1 dalyje nustatytas nusikaltimų sritis, projektui ⁽⁸⁾. 2022 m. liepos 7 d. Europos Parlamentas skubos tvarka pareiškė sutikimą ⁽⁹⁾. Sprendimas priimtas 2022 m. lapkričio 28 d. ⁽¹⁰⁾.

2.10. 2022 m. gruodžio 2 d. Komisija pateikė direktyvos projektą, kuriame siūloma nustatyti minimalias taisykles, susijusias su nusikalstamų veikų apibrėžtimi ir sankcijomis už ribojamųjų priemonių pažeidimus ⁽¹¹⁾.

3. Bendrosios pastabos

3.1. Ribojamųjų priemonių pažeidimų priskyrimas prie nusikaltimų pagal SESV 83 straipsnio 1 dalį yra teigiamas poslinkis, padėsiantis suderinti šių pažeidimų tipus ir susijusias sankcijas visoje ES bei pagerinti sankcijų įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą.

3.2. EESKR ragina Europos Komisiją, Europos Parlamentą ir Europos Sąjungos Tarybą siūlant ir priimant šiuo metu svarstomą direktyvą ir kitus materialinės antrinės teisės aktus dėl minimalių taisyklių, susijusių su nusikalstamų veikų apibrėžtimi ir sankcijomis už ribojamųjų priemonių pažeidimus, nustatymo, atsižvelgti į tolesniame skirsnyje išdėstytus susirūpinimą keliančius klausimus.

4. Konkrečios pastabos

4.1. Europos Parlamentas pasiūlymui dėl Tarybos sprendimo pritarė skubos tvarka. Tai reiškia, kad Europos Parlamentas jam pritarė be išankstinio svarstymo Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų (LIBE) komitete. Dėl didelės geopolitinės būtinybės, kuria grindžiamas pasiūlymo priėmimas, neturėtų sumažinti poreikio pateikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų atitinkamai demokratinėi priežiūrai. Turėtų būti išsaugoti demokratinės atskaitomybės standartai. EESRK pakartoja, jog svarbu užtikrinti, kad Europos Parlamentas tinkamai patikrintų pasiūlymą dėl nuomonėje svarstomos direktyvos, kuria nustatomos minimalios taisyklės, susijusios su nusikalstamų veikų apibrėžtimi ir sankcijomis už ribojamųjų priemonių pažeidimus.

4.2. Be to pasiūlyme dėl direktyvos minima, kad Komisija neatliks poveikio vertinimo, ir nurodomas, „neatidėliotinas poreikis fizinius ir juridinius asmenis, susijusius su Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimu, patraukti atsakomybėn“ ⁽¹²⁾. Nors EESRK pripažįsta, jog tikslinga paspartinti Direktyvos dėl baudžiamųjų sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių

⁽⁵⁾ 2022 m. lapkričio 28 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/2332 dėl Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimų laikymo viena iš nusikaltimų sričių Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnio 1 dalies tikslais (OL L 308, 2022 11 29, p. 18).

⁽⁶⁾ Europos Komisijos komunikatas dėl Direktyvos dėl baudžiamųjų sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimus, (COM(2022) 249 *final*).

⁽⁷⁾ Ši Komisijos komunikato COM(2022) 249 *final*, p. 4 formuluotė atkartoja Tarybos sprendimo (ES) 2022/2332 preambulės 10 pastraipioje (OL L 308, 2022 11 29, p. 18).

⁽⁸⁾ Europos Sąjungos Taryba, 2022 m. birželio 30 d., pranešimas spaudai.

⁽⁹⁾ Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija. TA/2022/0295.

⁽¹⁰⁾ OL L 308, 2022 11 29, p. 18.

⁽¹¹⁾ Europos Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už Sąjungos ribojamųjų priemonių pažeidimus (COM(2022) 684 *final*).

⁽¹²⁾ COM(2022) 684 *final*.

pažeidimus priėmimą, jis laikosi nuomonės, kad santykinė būtinybė skubiai suderinti apibrėžtis ir sankcijas nėra pagrindas nedaryti poveikio vertinimo, kuris turėtų būti atliekamas rengiant direktyvą. Tai buvo būtina ir todėl, kad fiziniai ir juridiniai asmenys, susiję su sankcijų pažeidimu, jau gali būti patraukti atsakomybėn pagal galiojančius nacionalinės teisės aktus, o tai reiškia, kad jei direktyva nebus skubiai priimta, jie neliks nenubausti už pažeidimus. Todėl EESRK pritaria tam, kad būtų atliekamas įprastas poveikio vertinimas, ir, kai tik direktyva bus priimta, siūlo ją kuo greičiau pradėti taikyti.

4.3. Nors EESRK palankiai vertina išsamias konsultacijas, kurias Komisija surengė su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais, jis apgailestauja, kad Komisijos pasiūlyme dėl direktyvos dėl nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų už ribojamųjų priemonių pažeidimus Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas neminimas tarp suinteresuotųjų subjektų.

4.4. Dėmesys, skiriamas sankcijų pažeidimų nustatymui, patraukimui už juos baudžiamojon atsakomybėn ir nuobaudoms, turėtų būti derinamas su panašiomis pastangomis orientuoti ekonominės veiklos vykdytojus bei pilietinės visuomenės subjektus ir padėti jiems įgyvendinant sankcijas. Sankcijų įgyvendinimo trūkumus dažnai lemia nepakankamas privačiojo sektoriaus suinteresuotųjų subjektų informuotumas, nepaisant nacionalinių agentūrų pastangų juos informuoti⁽¹³⁾. Reiktų nepamiršti, kad didžioji dalis ES ekonominės veiklos vykdytojų yra mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ), kurios dažnai nėra susipažinusios su pareigomis, nustatytomis sankcijų teisės aktuose, atsižvelgiant į tai, kad ekonominės priemonės praeityje kaip sankcijos buvo taikomos retai⁽¹⁴⁾. EESRK palankiai vertina dabartines Komisijos pastangas gerinti ekonominės veiklos vykdytojams teikiamą paramą ir skatina jas tęsti⁽¹⁵⁾.

4.5. Turėtų būti priimtos tinkamos nuostatos siekiant apsaugoti humanitarinius veiksmus jurisdikcijose, kuriose taikomos sankcijos. Atsakomybė už galimus sankcijų pažeidimus tebekelia susirūpinimą humanitarinės pagalbos teikėjams, teikiantiems pagalbą tose jurisdikcijose, kuriose taikomos griežtos sankcijos⁽¹⁶⁾. Šie subjektai nuolat atkreipia dėmesį į tai, jog sunku užtikrinti, kad vykdamt jų veiklą nebūtų pažeisti sankcijas reglamentuojantys teisės aktai, taip pat į tai, kad kariaujančiųjų šalių akyse jų sąsajos su Vakarų įvestomis sankcijomis turi neigiamų pasekmių⁽¹⁷⁾. Tai, kad Jungtinių Tautų Saugumo Taryba neseniai, 2022 m. gruodžio mėn. priėmė Rezoliuciją Nr. 2664⁽¹⁸⁾, kurioje nustatyta bendra išimtis, leidžianti teikti lėšas ir paslaugas humanitarinėms organizacijoms⁽¹⁹⁾, ir kurią greitai įgyvendino JAV valdžios institucijos⁽²⁰⁾, reiškia, kad ES teisės aktuose vis dar taikomos siauros humanitarinės išlygos tampa išimtimi, į ką ir yra atkreipiamas dėmesys. Kad sankcijų sistema netaptų kliūtimi humanitariniams veiksams, turėtų būti sugriežtinta siūlomos direktyvos formuluotė. Šiuo metu išimties tvarka nekriminalizuojamas „humanitarinės pagalbos teikimas asmenims, kuriems jos reikia“⁽²¹⁾. EESRK pritaria tam, kad būtų priimta platesnė humanitarinė išimtis, pagal kurią visiems nešališkų humanitarinių organizacijų darbuotojams nebūtų numatyta baudžiamoji atsakomybė pagal ES sankcijų režimus. Tokia nuostata užtikrintų ES sankcijų teisinių sistemų atitiktį tarptautinei humanitarinei teisei (THT). Kartu turėtų būti numatytos nuostatos, kuriomis būtų užkirstas kelias galimam piktnaudžiavimui nusikalstamais ar politiniais tikslais. Humanitarinės pagalbos teikėjų apsauga turėtų būti taikoma ir tiriamosios žurnalistikos atstovams.

⁽¹³⁾ Druláková, R. and Zemanová, S., „Why the implementation of multilateral sanctions does (not) work: lessons learnt from the Czech Republic“, *European Security*, vol. 29, no. 4, 2020, p. 524.

⁽¹⁴⁾ Portela, C., „Sanctions in EU foreign policy“, in N. Helwig et al., *Sharpening EU sanctions policy*, FIIA Report 63, Finnish Institute of International Affairs: Helsinki. Study commissioned by the Office of the Prime Minister of Finland, 2020, p. 23.

⁽¹⁵⁾ 2022 m. rugsėjo 9 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/1506 dėl Europos Sąjungos veiksmų siekiant remti informacinių technologijų priemonių plėtojimą, kad būtų gerinama informacijos apie Sąjungos ribojamąsias priemones sklaida, (OL L 235, 2022 9 12, p. 30).

⁽¹⁶⁾ Portela, C., „What if the EU made sanctions compatible with humanitarian aid?“, in F. Gaub (ed.) *What if...? Fourteen Scenarios for 2021*, EUISS: Paris, 2020.

⁽¹⁷⁾ Debarre, A., „Safeguarding humanitarian action in sanctions regimes“, New York: International Peace Institute, 2019.

⁽¹⁸⁾ Jungtinių Tautų rezoliucija 2664, S/RES/2664(2022).

⁽¹⁹⁾ Rezoliucijos S/RES/2664(2022) 1 rezoliucinėje dalyje teigiama, kad Jungtinėms Tautoms (...) ar bet kuriai kitai nevyriausybinei organizacijai ar kitam subjektui, veikiantiems pagal šios Tarybos įsteigtų atskirų komitetų įgaliojimus, teikti lėšas, prekes ir paslaugas, kad būtų laiku suteikta humanitarinė pagalba, „yra leidžiama ir nepažeidžia šios Tarybos ar jos sankcijų komitetų nustatyto turto išaldymo nuostatų“.

⁽²⁰⁾ JAV izdo departamentas, pranešimas spaudai, Izdo departamentas įgyvendina istorines humanitarinių sankcijų išimtis, 2022 m. gruodžio 20 d.

⁽²¹⁾ COM(2022) 684 final.

4.6. EESRK ragina Komisiją stebėti direktyvos įgyvendinimą ne tik atkreipiant dėmesį į tai, ar priimami teisės aktai, bet ir į tai, ar pakanka administracinių, finansinių, technologinių ir žmogiškųjų išteklių ir reikiamo mokymo, kad nacionalinės administracinės, teisminės ir teisėsaugos institucijos galėtų įgyvendinti naujojo teisės akto turinį. Tikėtina, kad nesant tinkamos įrangos, personalo ir finansinių išteklių, vien tik derinant teisės aktus nepavyks nustatyti sankcijų pažeidimų, už juos patraukti atsakomybėn ir bausti. Be to, EESRK ragina Komisiją nustatyti kriterijus, kuriuos ji taikys stebėsenai, kad suinteresuotieji subjektai turėtų tam tikras gaires.

4.7. Kai apkaltinamieji nuosprendžiai leidžia konfiskuoti turtą, didelė pajamų dalis turėtų būti skirta žalos nukentėjusiesiems atlyginimui ir, tuo atveju, kai sankcijos dėl karo Ukrainoje šiuo metu taikomos Rusijos subjektams – atstatymo veiksams Ukrainoje po karo. EESRK pritaria šiam reikalavimui, kaip ir EESRK nuomonėje ⁽²²⁾ dėl Komisijos pasiūlymo dėl direktyvos dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo. EESRK taip pat ragina Komisiją bendradarbiauti su specializuotomis pilietinės visuomenės organizacijomis nustatant nukentėjusiųjų apibrėžtį ir kuriant mechanizmus, kuriuos taikant pajamos, gautos vengus sankcijų, būtų nukreipiamos nukentėjusiesiems arba į tiesiogiai jiems naudingas socialines investicijas. Siekdamas atskaitomybės, EESRK pasisako už didesnę skaidrumą perduodant duomenis apie konfiskuotą turtą ir vėlesnę jo paskirties vietą.

4.8. Pasiūlyme dėl direktyvos taip pat turėtų būti numatytos tinkamos nuostatos dėl informatorių ir tiriamosios žurnalistikos atstovų, kurie atskleidžia sankcijų vengimo praktiką, apsaugos. Reikia apsaugoti svarbų jų, kaip „išankstinio perspėjimo“ mechanizmų dalyvių, vaidmenį. Šiuo atžvilgiu EESRK pritaria Komisijos pasiūlymui išplėsti apsaugą, teikiamą pagal Direktyvą (ES) 2019/1937 ⁽²³⁾, įtraukiant pranešimus apie ES ribojamųjų priemonių pažeidimus ir apie tokius pažeidimus pranešančius asmenis.

4.9. Kaip nurodyta dabartinėje direktyvos formuluotėje, reikėtų priimti nuostatas, kuriomis būtų laikomasi baudžiamųjų sankcijų netaikymo atgaline data principo, atitinkančio principą *nulla poena sine lege*. EESRK pabrėžia, kad reikia užtikrinti kaltinamųjų teises į tinkamą procesą ir kitas žmogaus teisių apsaugos priemones.

4.10. Galiausiai EESRK reiškia susirūpinimą dėl to, kad nors sankcijų pažeidimų pripažinimas „euronusikaltimu“ buvo greitas procesas, 83 straipsnio 1 dalis dar netaikoma tokiems sunkiems ir dažniems nusikaltimams kaip neapykantos nusikaltimai ir smurtas dėl lyties. Geopolitiniams imperatyvams neturėtų būti teikiama pirmenybė kitų, mūsų piliečiams tiesiogiai svarbių nusikaltimų sąskaita.

4.11. Apibendrinant, nereikėtų pamiršti, kad sankcijų suderinimo tikslas – padidinti pagal BUSP priimtų sankcijų patikimumą. Žvelgiant iš tokios perspektyvos valstybės narės turėtų stengtis laikytis vizų draudimų taip pat stropiai, kaip tikimasi iš ES piliečių ir veiklos vykdytojų ⁽²⁴⁾.

Bruselis, 2023 m. kovo 22 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Christa SCHWENG

⁽²²⁾ OL C 100, 2023 3 16, p. 105.

⁽²³⁾ 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17).

⁽²⁴⁾ Mangas Martin, A., *Sobre la vinculatoriedad de la PESC y el espacio aéreo como territorio de un estado (Comentario al auto del TS español de 26 de noviembre de 2020, sala de lo penal (Dél privalomo BUSP pobūdžio ir oro erdvės kaip valstybės teritorijos (2020 m. lapkričio 26 d. Ispanijos Aukščiausiojo teismo sprendimo komentaras, baudžiamųjų bylų padalinys). Revista General de Derecho Europeo, 53, 2021.*